

Abstrakt

Obezita je závažné metabolické onemocnění, které často vzniká již v dětství. Až u 55 % obézních dětí přetrvává obezita do adolescence a posléze 80 % těchto obézních adolescentů zůstane obézní v dospělosti. Tato diplomová práce navazuje na výsledky prvního kola studie *Childhood Obesity Prevalence and Treatment* (COPAT). Analyzuje údaje zjištěné v letech 2009–2010 ve vztahu k výsledkům z roku 2018. Cílem této práce bylo stanovit prevalenci nadváhy, obezity, metabolického syndromu, skryté obezity a zkoumat faktory, potenciálně přispívající k rozvoji nadměrné tělesné hmotnosti u účastníků druhého kola COPAT. V rámci diplomové práce bylo po osmi letech opakovaně vyšetřeno 12 % původního souboru, tj. 246 probandů (150 žen a 96 mužů). Vyšetření probíhala v Endokrinologickém ústavu v Praze a spočívala v odběru krve nalačno, klinickém vyšetření (měření krevního tlaku a pulzu; stanovení tělesného složení pomocí bioimpedanční analýzy) a antropometrickém vyšetření. Všichni účastníci také vyplnili on-line dotazník, skládající se ze tří částí (personalizovaný dotazník; Dotazník jídelních zvyklostí; Baeckeheho dotazník habituální pohybové aktivity). Získaná data byla zpracovávána pomocí programů Microsoft Excel, Microsoft Access, RůstCZ a statisticky vyhodnocena v programech NCSS, Statgraphics a Simca P++. Prevalence nadváhy a obezity stoupla během osmi let z 37,8 % na 47,2 %. Nadměrná tělesná hmotnost byla ve 2. kole COPAT zjištěna u 42,7 % žen a 54,2 % mužů. Z výsledků vyplynulo, že 88,2 % probandů, kteří měli v adolescenci nadměrnou tělesnou hmotnost, vykazovalo nadváhu nebo obezitu rovněž v dospělosti. Prevalence metabolického syndromu se zvýšila z 5,7 % na 9,8 %. Skrytá obezita byla odhalena u 3,5 % žen a žádného muže. Na základě údajů o BMI ve věku 1–15 let byla pro každého účastníka sestavena křivka BMI. BMI křivky mužů i žen s nadváhou/obezitou ve 2. kole COPAT se statisticky významně lišily od BMI křivek jedinců aktuálně normostenických – signifikantně vyšších hodnot dosahovaly téměř ve všech sledovaných obdobích. Analýza OPLS určila jako významné prediktory nadváhy/obezity v rané dospělosti například tyto faktory: perinatální parametry (gestační věk, porodní délka); antropometrické parametry (BMI SDS z preventivních prohlídek, tělesné obvody, indexy WHR, WHtR, BAI a procento tělesného tuku); jídelní zvyklosti (konzumace některých potravin, celkový energetický příjem, doba konzumace posledního jídla, způsob stravování, skóre restrikce a disinhibice); faktory osobní a rodinné anamnézy (pohybová aktivita: *leisure* a *work* index; kouření; vzdělání; počet dospělých žijících v jedné domácnosti; přítomnost protilátek proti adenoviru 36; snaha a četnost snahy o úpravu hmotnosti).

Klíčová slova

nadváha, obezita, COPAT, adolescenti, mladí dospělí, BMI, jídelní zvyklosti, faktory životního stylu